

Utlåtande om regeringens riktlinjer till grunder för indelningen av självstyrande områden och ansatsmärken för social- och hälsovårdsreformen

VD/9886/00.04.03/2015
KN/JTS/TL/HY-L/NW

Statsminister Juha Sipiläs regering har genom sina beslut fattade 20.10. och 7.11.2015 gett riktlinjerna för reformen av hur social- och hälsovården ska finansieras samt om antalet självstyrande områden som ska grundas och områdesfördelningen. De självstyrande områdena ordnar social- och hälsovårdstjänsterna antingen ensamma eller via de tre självstyrande områden som ordnar sina hälso- och sjukvårdstjänster enligt lagen med stöd av ett annat självstyrande område och enligt den genom lag förordnade arbetsfördelningen när det gäller de mest krävande tjänsterna med stöd av de övriga självstyrande områdenas service strukturer sålunda att det inom social- och hälsovården i landet kommer att finnas 15 klart avgränsade områdeshelheter inom vilka social- och hälsovårdstjänsterna ordnas. . Regeringens riktlinjer för områdesindelningen och promemorian med motiveringar till detta samt diaserien från regeringens informationsmöte medföljer som bilagor.

Enligt regeringens riktlinjer som rör reformen av finansieringen kan kommunerna inte framöver åläggas något betydande ansvar för social- och hälsovårdens finansiering. Finansieringen av de självstyrande områdena bereds i första hand utgående från statens finansieringsansvar, varutöver dessutom en lösning som delvis går ut på att områdena ska ha egen beskattningsrätt också utreds. Regeringens riktlinjer för finansieringen bifogas.

Social- och hälsovårdsministeriet samt finansministeriet begär utlåtanden om regeringens riktlinjer till grunder för indelningen av självstyrande områden och ansatsmärkena för social- och hälsovårdsreformen senast 9.2.2016 kl. 16.15. Begäran om utlåtande medföljer som bilaga. Om en förlängning av tidsfristen har meddelats genom ett följebrev i anslutning till den svenskspråkiga begäran om utlåtande som anlände 30.11.2015.

Begäran om utlåtande ska besvaras genom en elektronisk enkät med ingående frågor om regeringens riktlinjer.

Kommunerna ombes i sina utlåtanden ta ställning till vilket självstyrande område, skapat med utgångspunkt i landskapen, som kommunen i fråga anser sig höra till samt motivera sitt ställningstagande. Därför har begäran om utlåtande som riktats till kommunerna adresserats till kommunernas fullmäktige. Till ställningstagandet som rör placeringen inom självstyrande områden förhåller man sig som kommunens officiella åsikt, varför ett beslutsprotokoll över det beslut som tagits av fullmäktige rörande detta ska lämnas in till social- och hälsovårdsministeriet. Det är också möjligt att förfara på så vis, att fullmäktige endast tar ställning till frågorna om vilket självstyrande område man ska höra till, vilka riktats till fullmäktige och sända ett slutdokument över sin ståndpunkt till SHM. Därvid kan man i andra av kommunens organ ta ställning till de övriga frågorna i begäran om utlåtande. Ifall kommunen anser att det inte är nödvändigt att ta någon officiell ställning i frågan om hur områdena ska bildas, kan man i sin helhet besvara begäran om utlåtande i det organ som kommunen utser, varvid inlämnandet av ett slutdokument inte längre är nödvändigt.

Stadsstyrelsen 11.1.2016 § 29

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att till stadsfullmäktige ge ett utlåtande enligt bilaga, om regeringens riktlinjer till grunder för indelningen av självstyrande områden och ansatsmärkena för social- och hälsovårdsreformen.

Behandling:

Det antecknades, att stadsdirektören ändrade utlåtandet genom att avlägsna de sista fem styckena i svaret "En alternativ modell för Nyland kunde skapas t.ex. utgående från den förhandsutredning över metropolområdet som publicerades 11.1.2013. Rapportens preliminära förslag till kommunindelningsområden och enligt alternativ B utgående från alternativen för metropolförvaltning skulle utgöra en naturlig utgångspunkt för förverkligandet av denna strukturreform i Nyland. Den ovan nämnda utredningen gällde endast de 14 kommunerna i metropolområdet."

Stadsfullmäktigeledamot Riitta Ryhänen lämnade följande ändringsförslag:

På fråga 1 svaras i stället för "Nej"-alternativet "Ja".

Från början av svar 2 avlägsnas följande tre stycken:

"Den föreslagna indelningen av självstyrande områden med utgångspunkt i landskapsindelningen motsvarar inte områdesutvecklingens övergripande bild. När områdena bildas måste man beakta de stora städernas och metropolområdets roll när det gäller att få till stånd framgång och tillväxt i hela landet. Landets befolkning har koncentrerats till de sex största städerna särskilt under 1990-talet och 2010-talet. Befolkningen i de sex största städerna utgjorde 31 % av hela landets befolkning år 2014 då motsvarande siffra var 26 % år 1990. I de sex största städerna bor sammanlagt runt 1,7 miljoner invånare. Av hela landets arbetsföra befolkning finns 44 % i de sex största stadsregionerna, liksom hela 48 % av arbetsplatserna. Enbart i Helsingforsregionen fanns hela 31 % av alla landets arbetsplatser. Helsingforsregionens andel av hela landets bruttovärdeökning var en knapp tredjedel år 2012.

Den föreslagna indelningen i områden utgående från landskapen är obalanserad, komplicerad och problematisk ur demokratisk synvinkel. En områdesindelning med till antalet färre områden än landskapsindelningen, maximalt 12 områden, skulle ha varit motiverad även enligt utlåtandena från expertisen. Genom en lösning som utgår från tolv områden skulle man ha fått till stånd en mer balanserad regional basinfrastruktur, ekonomisk bärkraft och befolkningsstruktur. Ekonomisk självständighet i tillräckligt hög grad inom de självstyrande områdena och en förenklad skattefinansiering är svår att kombinera i den föreslagna lösningen med 18 områden.

Skapandet av självstyrande områden utifrån de nuvarande landskapen leder till att områdena segregeras. För en del av de självstyrande områdena förblir invånarnas egen beslutanderätt begränsad. Lösningen motsvarar inte den europeiska demokratiuppfattningen och inte heller närhetsprincipen i beslutsfattandet."

Följande stycke stryks från början av svar 12:

"Regeringens modell för indelning i områden är osorterad och bidrar till att de stora städernas invånare försätts i ojämlig ställning. I denna modell förblir det oklart vilken roll städerna och kommunerna ska spela i framtiden."

Stadsstyrelseledamot Pietari Jääskeläinen stödde Ryhänens förslag.

Ordförande konstaterade att man måste hålla omröstning om saken och föreslog följande omröstningsförfarande: de som understöder stadsdirektörens förslag röstar ja, medan de som understöder stadsstyrelseledamot Ryhänens förslag röstar nej. Omröstningsförslaget godkändes.

I omröstningen lämnades 13 ja-röster (Bruun, Holopainen, Kaira, Karlsson, Kokko, Lehmuskallio, Letto, Mäkinen, Mäntynen, Näätsaari, Orpana, Suvensalmi, Åstrand) och 4 nej-röster (Jääskeläinen, Kärki, Niemelä, Ryhänen). Ordförande konstaterade att ändringsförslaget hade blivit förkastat.

Beslut:

Stadsdirektörens justerade förslag godkändes.

Stadsfullmäktige 25.1.2016 § 9

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att ge ett utlåtande om regeringens riktlinjer till grunder för indelningen av de självstyrande områdena och ansatsmärkena för social- och hälsovårdsreformen.

Behandling:

Vänsterförbundets fullmäktigegrupp gjorde följande ändringsförslag:

Ur punkt 5 i Vandas utlåtande tas styckena 2, 3 och 4 bort

"I ett självstyrande område som stödjer sig på tre andra självstyrande områden är invånarnas ställning problematisk om man ser till den europeiska demokratiuppfattningen och närhetsprincipen i beslutsfattandet. Även i Nylands självstyrande område med 1,6 miljoner invånare förverkligas inte närhetsprincipen i beslutsfattandet, ifall området utgör en enda valkrets.

För metropolområdets och de övriga stora städernas del bör man kunna bereda och tillåta en separat och avvikande lösning. För tre självstyrande områdens del avviker man från fullständig integration av tjänster. Som motivering har angetts att dessa områden inte har tillräckliga resurser för att ansvara för uppgifterna.

I motsvarande mån bör det finnas möjlighet att avvika från en schematisk områdesindelning även i de fall då det självstyrande området är på väg att bli oändamålsenligt stort, såsom läget är för Nylands del."

Stadsfullmäktigeledamot Sakari Rokkanen understödde vänstergruppens förslag.

Ordföranden konstaterade att man måste hålla omröstning om saken och föreslog följande omröstningsförfarande: de som understöder stadsstyrelsens förslag röstar ja, medan de som understöder förslaget från vänsterförbundets fullmäktigegrupp röstar nej. Omröstningsförslaget godkändes.

Vid omröstningen gavs 50 ja-röster och 13 nej-röster medan fyra ledamöter röstade blankt. Ordförande konstaterade att ändringsförslaget hade blivit förkastat.

Centerpartiets fullmäktigegrupp gjorde följande ändringsförslag:

På fråga 1 svaras i stället för "Nej"-alternativet "Ja".

Från början av svar 2 avlägsnas följande tre stycken:

"Den föreslagna indelningen av självstyrande områden med utgångspunkt i landskapsindelningen motsvarar inte områdesutvecklingens övergripande bild. När områdena bildas måste man beakta de stora städernas och metropolområdets roll när det gäller att få till stånd framgång och tillväxt i hela landet. Landets befolkning har koncentrerats till de sex största städerna särskilt under 1990-talet och 2010-talet. Befolkningen i de sex största städerna utgjorde 31 % av hela landets befolkning år 2014 då motsvarande siffra var 26 % år 1990. I de sex största städerna bor sammanlagt runt 1,7 miljoner invånare. Av hela landets arbetsföra befolkning finns 44 % i de sex största stadsregionerna, liksom hela 48 % av arbetsplatserna. Enbart i Helsingforsregionen fanns hela 31 % av alla landets arbetsplatser. Helsingforsregionens andel av hela landets bruttovärdeökning var en knapp tredjedel år 2012.

Den föreslagna indelningen i områden utgående från landskapen är obalanserad, komplicerad och problematisk ur demokratisk synvinkel. En områdesindelning med till antalet färre områden än landskapsindelningen, maximalt 12 områden, skulle ha varit motiverad även enligt utlåtandena från expertisen. Genom en lösning som utgår från tolv områden skulle man ha fått till stånd en mer balanserad regional basinfrastruktur, ekonomisk bärkraft och befolkningsstruktur. Ekonomisk självständighet i tillräckligt hög grad inom de självstyrande områdena och en förenklad skattefinansiering är svår att kombinera i den föreslagna lösningen med 18 områden.

Skapandet av självstyrande områden utifrån de nuvarande landskapen leder till att områdena segregeras. För en del av de självstyrande områdena förblir invånarnas egen beslutanderätt begränsad. Lösningen motsvarar inte den europeiska demokratiuppfattningen och inte heller närhetsprincipen i beslutsfattandet."

Följande stycke stryks från början av svar 12:

"Regeringens modell för indelning i områden är osorterad och bidrar till att de stora städernas invånare försätts i ojämlik ställning. I denna modell förblir det oklart vilken roll städerna och kommunerna ska spela i framtiden."

Sannfinländarnas fullmäktigegrupp understödde Centergruppens förslag.

Ordföranden konstaterade att man måste hålla omröstning om saken och föreslog följande omröstningsförfarande: de som understöder stadsstyrelsens förslag röstar ja, medan de som understöder förslaget från centerpartiets fullmäktigegrupp röstar nej. Omröstningsförslaget godkändes.

Vid omröstningen avgavs 53 ja-röster och 14 nej-röster, varför ändringsförslaget förkastades.

Beslut:

Stadsstyrelsens förslag godkändes.

Dessutom lämnade Sannfinländarnas fullmäktigegrupp in följande uttalande till protokollet:

"Regeringens riktlinjer för självstyrande områden utgående från landskapsindelningen är en riktning värd att understöda. Det är oändamålsenligt att dela landskapet Nyland i två delar. För de stora städernas del understöder vi separata lösningar som skapas inom de självstyrande områdena eller särskilda lagar som bättre beaktar de stora städernas resurser och särdrag.

Vandas utlåtande har beretts väl och inkluderar mycket som värt att understöda. Till skillnad från vad som konstateras i utlåtandet är vi av den åsikten att räddningsväsendets uppgifter, landskapsförbundens uppgifter och NTM-centralernas områdesutvecklingsuppgifter samt miljöhälsovården skulle kunna överföras till de självstyrande områdena.

I självstyrelsemodellen måste för kommunernas del tryggas tillräckliga resurser för att sköta de uppgifter som fortsättningsvis åläggs dem. I enlighet med finansieringsprincipen måste finansieringen av de lagstadgade uppgifterna tryggas och ansvaret för de lån som upptagits av kommunerna för social- och hälsovårdens infrastruktur måste överföras till de självstyrande områdena. Man bör också beakta att Vandabornas skattebörd inte får öka i och med den nya förvaltningsmodellen."

Bilagor:

- Vanda stads utlåtande om regeringens riktlinjer till grunder för indelningen av självstyrande områden och ansatsmärkena för social- och hälsovårdsreformen, Stadsstyrelsen 11.1.2016 § 29
- Begäran om utlåtande över regeringens riktlinjer till grunder för indelningen av självstyrande områden och ansatsmärken för social- och hälsovårdsreformen
- Regeringens riktlinjer 7.11.2015
- Antalet självstyrande områden och grunderna för indelningen av självstyrande områden samt ansatsmärken för social- och hälsovårdsreformen: motiveringar till regeringens lösningar och preliminär bedömning av verkningarna
- Social- och hälsovårdsreformen, de självstyrande områdena och grunderna för områdesindelningen, Rege-ringens informationsmöte 9.11.2015
- Reformen av social- och hälsovårdens finansiering - utvärdering av alternativen
- Landskapen i Fastlandsfinland 2015

Anvisningar för sökande av ändring: 4.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Kari Nenonen, stadsdirektör, tfn 09 83922101, foramn.efternamn@vantaa.fi

Jukka T. Salminen, biträdande stadsdirektör, tfn 09 83922800, foramn.efternamn@vantaa.fi

Tarja Lumijärvi, utvecklingsdirektör, tfn 09 83922705, foramn.efternamn@vantaa.fi